

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ants

Маніфест

**«Орієнтири державної
політики України:
від стійкості громадян –
до держави вдячності»**

ДІЙ!

<u>Передумови.....</u>	<u>3</u>
<u>Секторальні питання.....</u>	<u>5</u>
1. <u>Безпека та оборона .....</u>	<u>7</u>
2. <u>Культура, ідентичність та національна спадщина в контексті національних інтересів України .....</u>	<u>10</u>
3. <u>Демократичний розвиток та регіональна політика.....</u>	<u>14</u>
4. <u>Економічний розвиток .....</u>	<u>19</u>
5. <u>Соціальна політика держави .....</u>	<u>22</u>
6. <u>Здорова нація .....</u>	<u>25</u>
7. <u>Ефективна освіта – шлях до зрілого та заможного суспільства.....</u>	<u>28</u>
8. <u>Довкілля.....</u>	<u>31</u>
9. <u>Україна на міжнародній арені .....</u>	<u>34</u>
<u>Очікувані досягнення .....</u>	<u>38</u>
<u>Авторка ідеї та концепції створення Маніфесту .....</u>	<u>39</u>
<u>Контриб'ютори напрямів, редакційна колегія .....</u>	<u>40</u>

Передумови

Україна протистоїть викликам, які загрожують як громадянам так і державі. Російський геноцид проти українців, низький рівень довіри до владних інституцій (крім сил оборони), демографічна криза, брак верховенства права та корупція – це лише кілька головних проблем, які потребують невідкладного розв'язання. Ми маємо усвідомлювати всю складність ситуації, в якій опинилася країна. Масштаб викликів вимагає комплексних та системних відповідей.

Сьогодні, як ніколи раніше, суспільство потребує єднання і чіткої візії майбутнього. Вона має бути конкретна, досяжна і втілювана. Така візія має стати спільним знаменником тих напрацювань експертів, науковців, підприємців, громадянського суспільства, які відповідають прагненням народу..

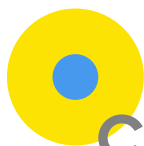
Цей Маніфест окреслює ті ідеї, засади та принципи, які у вигляді конкретних програм та планів дій у різних сферах – від безпеки та оборони до культури та національної ідентичності, від економіки до соціальної політики, від освіти та охорони здоров'я до зовнішньополітичної адженди – мають бути втілені найближчим часом та на перспективу.

Цей Маніфест – згода поступу в майбутнє, згода долучитися до цього руху.

Ми переконані, що лише спільно, солідарно і згуртовано ми зможемо подолати всі виклики та побудувати сильну, ефективну та справедливую державу. Державу вдячності. Тобто таку державу, де кожен громадянин відчуває свою причетність до її досягнень та відповідальність за її розвиток, де панує повага до людської гідності й де кожен може реалізувати свої потенціали.

Лише в єднанні ми зможемо подолати зовнішні загрози та внутрішні виклики. Тож необхідно відновити широку комунікацію між громадянами та державою, встановити довіру між ними, створити умови для діалогу та співпраці у формі спільнот, форумів – таких платформ, де інтелектуали, експерти та представники громадянського суспільства можуть обмінюватися ідеями, досвідом та розробляти спільні ініціативи.

З огляду на викладене, ми, підписанти Маніфесту, визначили основні політики, які слід реалізувати, а в разі відсутності — розробити для подолання найбільших загроз та викликів.

Секторальні ПИТАННЯ:

Що може об'єднати українців довкола ідеї побудови України, яка здатна захистити себе, де поважають права громадян, а гідність і людиноцентричність закладені у зміст усіх документів державної політики?

З одного боку, в українському суспільстві панує єдність щодо захисту нашої територіальної цілісності та незалежності від агресора. Але цього вже недостатньо на 11-му році війни. Потрібно думати про подальші кроки для об'єднання соціуму довкола національних інтересів держави. Власне, саме так ми «вийшли» на концепцію «Держави вдячності», де українці будуть готові давати більше, ніж брати, висловлювати пошану та вдячність до військових, ветеранів, волонтерів, міжнародних партнерів та одне до одного. Вдячність як цінність, позиція та патерн поведінки стосовно ближнього, соціуму та країни – це запорука успішного подолання чинних викликів, що стоять перед Україною.

Без вдячності до ветеранів та військових ми не зможемо забезпечити належний рівень мобілізації для захисту територіальної цілісності та незалежності України. Без вдячності до державників ми не зможемо просувати складні, зокрема євроінтеграційні, критично важливі реформи для успішного розвитку України. Презумпція вдячності може забезпечити належний рівень довіри в суспільстві, включно з

довірою до державних інституцій, державних службовців, політиків, співгромадян. Між різними членами суспільства має бути довіра та прийняття. Між тими, хто виїхав, і тими, хто лишився або повернувся; тими, хто воював, і тими, хто забезпечував тил; ветеранами та їх родинами, вимушено переміщеними українцями, людьми з інвалідністю.

Водночас рівень толерантності у владі та суспільстві до антиукраїнських поглядів і корупції має знижуватися задля самоочищення від деструктивних елементів.

Розроблення та втілення суспільної Програми державної політики України «Від стійкості громадян – до Держави Вдячності» потребує широкої підтримки суспільства. Саме тому Маніфест, у який будуть закладені основні орієнтири для цієї програми, зберігатиме максимальну гнучкість із можливістю врахування рекомендацій стейкхолдерів, які репрезентують громадянське суспільство України. ГО «АНТС» готова у разі потреби виступити своєю платформою (Секретаріатом) для написання такого документа, але в жодному разі не брати на себе одноосібне лідерство. Зазначений документ має стати суспільним надбанням, адже це єдиний спосіб формування й імплементації таких підходів і пропозицій, яким довірятиме суспільство.

Попри значну гнучкість, документ має містити стійкий фундамент задля залучення нових партнерів, що врешті буде ціннісною основою для підготовки всіх пропозицій. Йдеться про такі принципи, як гідність, пошана, чесність, взаємна підтримка, стійкість інституцій, верховенство права, престиж військової та державної служби.

Редакційна колегія забезпечуватиме баланс пропозицій різних стейкхолдерів та дотримання базових вищезазначених принципів. Для цього шляхом консенсусу залучатимуться провідні інтелектуали країни, міжнародні партнери, лідери громадського сектору (зокрема представники ветеранських спільнот) та місцевого самоврядування, щоб збалансовано врахувати потреби жителів України на шляху до побудови стійкої Держави Вдячності. У перспективі такий документ може стати новим суспільним договором для українців.

Нижче наводимо **попереднє бачення мети, структури та цілей документа**, що може зазнати змін у результаті співпраці між усіма зацікавленими.

Безпека та оборона

Україна, опинившись в епіцентрі російської агресії, потребує невідкладних дій зі зміцнення своєї обороноздатності та створення потенціалу асиметричного ураження ворога задля його знерухомилення. Пріоритетними завданнями мають стати динамічний розвиток національного ОПК, якісна трансформація Сил оборони України та подальше поглиблення військового і військово-технічного співробітництва з країнами-партнерами. Це передбачає не лише збільшення обсягів військової допомоги, а й досягнення сумісності Збройних сил України з європейськими. Розвиток власного ОПК має зосередитися на проривних напрямках і виробництві сучасних зразків озброєння, військової техніки та боєприпасів для потреб ССОУ. Триєдиний коопераційний ланцюжок «наука – виробництво – фронт» зі зворотним зв'язком є фундаментом військових інновацій і проривних рішень, що мають забезпечити безперервне постачання ССОУ.

Забезпечення обороноздатності України вимагає комплексного підходу, який охоплює як зовнішню та оборонну політику, так і внутрішні реформи. Зокрема, необхідно продовжувати реформування сектору безпеки і оборони, підвищувати рівень професійної підготовки військовослужбовців, впроваджувати нові технології у військову справу. Важливе значення має розвиток системи територіальної оборони, яка має бути спрямована на створення внутрішнього каркаса опірності ССОУ.

1.1 Україна – морська держава.

Від моря залежить розвиток економіки і зовнішньої торгівлі. Розвиток ВМС має стати пріоритетом для того, щоб унеможливити надалі будь-які зазіхання на морські простори та узбережжя України, портову та морську енергетичну інфраструктуру.

1.2 Україна – лідер в розвитку сил майбутнього.

Сили безпілотних систем, морські ударні дрони – це інновації, де Україна стала лідером у воєнний час. Запровадити інновації в техніці та управлінні необхідно в усіх родах та видах військ.

1.3 Кадрова політика

Розвідувальні організації України мають бути очищені від агентури ворога, особовий слід сформувати з виключно з патріотичних та професійних кадрів без радянського минулого та проблемних родинних зв'язків. Вони мають бути оснащені сучасними технічними засобами. Служба зовнішньої розвідки України має стати надійною опорою для військово-політичного керівництва з отримання, аналізу інформації та прогнозування майбутніх викликів та створення можливостей для держави в світі.

1.4 Розвідка

Проактивна розвідувальна діяльність має бути спрямована на посилення периметра безпеки нашої держави та ефективності застосування потенціалу асиметричного реагування. Воєнні злочинці, які вчинили звірства щодо України, отримають смерть в будь-якому куточку планети.

1.5 Кібербезпека

Сучасні виклики безпеці України вимагають не лише військової готовності, а й ефективної протидії гібридним загрозам. Тож важливо зміцнити кібербезпеку, протидіяти дезінформації та пропаганді. Контррозвідувальний захист держави набув особливого значення в умовах російської агресії та постійних спроб РФ підірвати Україну, створюючи агентурні мережі й діючи зсередини. СБУ потребує посилення аналітичних та контррозвідувальних спроможностей, на-

рошування фахового та технічного потенціалу для здійснення спеціальних операцій, усунення непрофільних завдань.

1.6 Міжнародна співпраця

Крім того, необхідно активізувати міжнародну співпрацю у сфері протидії агресивним діям Росії та її союзників, зокрема, у межах міжнародних організацій.

1.7 Економічний фронт, соціальний захист та рекрутинг

Важливим є зміцнення економіки, оскільки саме вона є основою для фінансування оборонних витрат. Крім того, необхідно забезпечити соціальний захист військовослужбовців та їхніх сімей, а також створити умови для залучення до лав ЗСУ молодих та талановитих людей, розвиваючи систему рекрутингу.

Культура, ідентичність та національна спадщина в контексті національних інтересів України

Російська агресія проти України має не лише військовий, а й культурний вимір. Тому розвиток української культури стає невіддільною частиною боротьби за незалежність. Через культуру ми формуємо власний наратив, протиставляємо його російській пропаганді та демонструємо світові багату і різноманітну українську історію та традиції. Культура – це потужна зброя у війні за ідентичність, яка допомагає зберегти національну свідомість і зміцнити єдність суспільства. Також вона є інструментом м'якої сили для зміцнення міжнародного іміджу України. В культурній політиці має позначатися її внесок у формування громадянського суспільства, а також важливість культурної дипломатії для зміцнення міжнародних відносин.

З відновленням незалежності у 1991 році українська культура отримала шанс звільнитися з лещат деструктивної колонізаційної політики росії, від якої потерпала протягом століть. Однак ні розвиток культури України, ні збереження культурної спадщини де-факто так і не стали пріоритетами державної політики, а також не розглядалися в контексті національної безпеки щойно відновленої Української держави попри досвід втрат та геноцидів ХХ сторіччя.

Це спричинило занепад системи охорони культурної спадщини, нераціонального управління успадкованою від СРСР мережею закладів культури, маргіналізації праці у сфері культури та охорони спадщини, корупційного тиску на профільних посадовців з боку осіб, зацікавлених у забезпеченні приватних інтересів коштом культурного надбання, бюджетів або майна інституцій, слабого авторитету та закритості бюджетних культурних інституцій, масових втрат об'єктів культурної спадщини, пограбування археологічних об'єктів, відсутності розуміння значення та підтримки різноетнічних спільнот України, що зберігали живу (нематеріальну) культурну спадщину тощо.

Такий підрив «фундаменту» культури України мав катастрофічні наслідки, зокрема, у вигляді повсюдного заповнення українського культурного простору російським «культурним продуктом», знеціненням та маніпуляціями навколо питань української ідентичності, мови та національної пам'яті, та створив сприятливі умови для політичного, економічного втручання росії в українські справи, а невдовзі – до збройного вторгнення росії в Україну.

На наслідки російського вторгнення у 2014 році, що спричинило зокрема чергову апропріацію росією культурної спадщини України в тимчасово окупованому Криму та в частині Донецької та Луганської областей, державні органи України зреагували слабо, що фактично обумовило повторення ситуації у 2022 році. Нині повномасштабна агресія росії веде до втрат безпрецедентного масштабу для української культури та культурної спадщини, а отже – знову створює передумови для знищення української ідентичності та підриву основ української державності.

Визначення орієнтирів державних політик у сфері культури на час війни та повоєнного відновлення базується насамперед на таких засновках:

Культура є основою суспільного договору і визначає його через цінності, пам'ять та ідентичності;

Національна спадщина – природна, культурна та наукова – є цілісною, засадничою, невіддільним складником ідентичності народу України, та нерозривно пов'язаною з нею національною пам'яті;

Культура України, її носії, та національна спадщина – культурна (матеріальна та жива), природна та наукова – стратегічні воєнні та політичні цілі росії у війні проти України, розпочатої росією у 2014 році.

Візійна межа та орієнтири державної політики для культури та національної спадщини мають враховувати як національний,

так і загальносвітовий контекст.

Культура України – це культура вільних людей, культура гідності та взаємоповаги, культура демократичного, відкритого суспільства, суспільства, яке усвідомлює цінність знання та плекає культурне і природне різноманіття.

Орієнтири для державної культурної політики на національній спадщині на воєнний час та період повоєнного відновлення:

- **зміна парадигми «управління культурою» та національною спадщиною**, відхід від застарілих практик обмеження та інструменталізації культури на користь максимального розкриття потенціалу культури та спадщини для розвитку людини, суспільства та збереження навколишнього середовища. Воєнний час з його викликами та процес європейської інтеграції України підштовхують до такої зміни, інакше ризик втрат зростає.
- **належне урядування у сфері культури та національної спадщини**, прозорість та підзвітність профільних та дотичних органів влади різних рівнів є визначальними для будь-яких подальших кроків держави як у воєнний, так і у мирний час.
- **збереження національної спадщини України** – природної, культурної та наукової – як цілісного, засадничого, невіддільного складника ідентичності українського народу та нерозривно пов'язаної з ним національної пам'яті мають бути визнані фундаментальним національним інтересом України (у розумінні Закону України «Про національну безпеку»). Охорона та збереження національної спадщини у воєнний час є однією зі стратегічних цілей як для органів влади, так і для громадянського суспільства.
- **управління національною спадщиною України** у будь-який час має здійснюватися на засадах сталого розвитку, що передбачає, зокрема, врахування інтересів майбутніх поколінь українців та збереження української спадщини як невіддільної частини світової.
- **створення умов для реалізації місій культурних інституцій**, підтримка внеску культурних інституцій та ініціатив (на державному та місцевому рівні) у розвиток суб'єктності українців, української громадянської ідентичності, процеси деколонізації, підтримку культури корінних народів і національних спільнот (меншин), стійкість та згуртованість українського суспільства всередині країни та у зміцнення міжнародної підтримки України є критично важливими у воєнний час.

- **забезпечення першочергових умов для функціонування та максимальної доступності культурних інституцій бюджетного сектору у воєнний час** з урахуванням їх специфіки (аналіз стану та мережі, дерегуляція, забезпечення першочергових потреб), зокрема релокованих з лінії вогню та таких, чії колекції евакуйовані; належна увага до соціальних питань працівників відповідних галузей.
- **культура, національна спадщина та національна пам'ять повинні бути належно репрезентовані** у національній стратегії повоєнного відновлення України та у стратегії реінтеграції звільнених від окупації територій.
- **дослідження і врахування світових стандартів та добрих практик**, зокрема, країн ЄС, у розробленні та впровадженні відповідних політик. Європейські підходи визначають широкий контекст для культури, що охоплює соціальні, економічні та зовнішні виміри. Соціальний вимір: сили культури й культурного розмаїття для соціальної єдності та добробуту. Економічний вимір: підтримка культурної творчості в освіті та інноваціях, створення робочих місць та економічне зростання завдяки креативним індустріям. Зовнішній (міжнародний) вимір: зміцнення міжнародних культурних зв'язків.
- **заохочення міжсекторної співпраці**: культура ефективно працює для суспільства на перетині з економікою, освітою, наукою та інноваціями, охороною довкілля, громадським здоров'ям, регіональним розвитком, закордонними справами тощо. Зв'язок культури з іншими секторами посилює її роль і надає значні переваги.
- **сфера культури, національної спадщини та національної пам'яті для повноцінного представництва на рівні Уряду та Парламенту** повинна мати окреме профільне Міністерство, яке не поєднує цю роль з іншими, та відповідну повноцінну управлінську мережу для повноцінного виконання державою своїх зобов'язань, покладених на неї Конституцією України.

Демократичний розвиток та регіональна політика

Необхідно забезпечити баланс гілок влади, верховенство права та незалежність судової системи, поновити довіру до “державників”, престиж служби на благо країни. Так ми зможемо відновити спроможність державних інституцій та їх репутацію. Українці довели, що можуть захистити себе, державу та демократичні надбання. Весь світ з подивом та повагою спостерігає за героїчною боротьбою наших мужніх захисників з відбиття ворожої навали. Тепер наше спільне зобов’язання – і військових, і цивільних, і волонтерів, і пересічних громадян – полягає в посиленні процесів впровадження високих стандартів демократичності, верховенства права, поваги до особистості в повсякденне життя. Цей рух реформ має стати потужними та незворотними. Виклики які постають перед нами на цьому шляху:

3.1 Шлях до ЄС та НАТО

У нас є фактична дорожня мапа щодо руху до членства в ЄС та НАТО. Все досить просто – партнери очікують від нас проведення реформ, а не лише розмов про складнощі та проблеми з їх втіленням. Слід сфокусуватись на проведенні важливих реформ у судовій владі, верховенстві права, боротьбі з корупцією тощо, попри саботаж стосовно їх впровадження.

3.2 Ефективні людиноцентричні державні інституції

Головним підходом для розв'язання питань та проблем особи, яка звертається по допомогу, має стати повне та остаточне розв'язання проблеми або дорожня карта стосовно цього. Важливо посилити роботу з імплементації Європейської соціальної Хартії – соціальної Конституції Європи, що дасть змогу наблизитись до стандартів соціальної держави, пришвидшить вступ до ЄС та поліпшить рівень та якість життя найуразливіших верств громадян України, захист прав працівників тощо. Змінити підхід до оцінювання соціальних потреб від методики врахування заявок до проведення цілеспрямованих досліджень. Захист соціальних прав людини має стати не лише декларацією, а бути реалізованим

3.3 Вільні та чесні вибори – воєнний і повоєнний період.

На шляху до проведення вільних та чесних виборів одним із завдань є перехід від системи, де особа набуває права обирати на підставі реєстрації (навіть за можливості зміни виборчої адреси), до системи, де особа набуває права обирати на підставі факту місця сплати податків, отримання соціальних виплат або пенсії, місця навчання дітей тощо. Це створить можливість для реалізації виборчого права за місцем проживання в громаді таким численним категоріям населення як ВПО та трудові мігранти. Це дасть змогу підвищити якість ухвалення рішень органами влади на всіх рівнях, зменшить напругу в суспільстві та сприятиме соціальній згуртованості. Для цього слід проаналізувати актуальність Закону по реєстри територіальних громад та зробити його дійовим.

3.4 Верховенство права

Одним із головних завдань має стати гармонізація чинного законо-

давства, а також ухвалення нових сучасних редакцій старих законів, насамперед таких як Житловий кодекс тощо. Наявність прогалин в законодавстві стає живильним джерелом розвитку корупції та створює недовіру до можливості пошуку справедливості у держави. Конче необхідна ефективна судова реформа, а також реформа виконавчої системи. Реформування правоохоронних органів слід здійснити з залученням великого кола громадськості. Важливим чинником є розвиток правової освіти населення.

3.5 Підвищення ролі об'єднань ОМС, представників професійних спільнот, бізнесів у процесі ухвалення рішень та розподілу спільних ресурсів.

Посилення ролі органів місцевого самоврядування, професійних спільнот та бізнесу в Україні є невіддільною частиною процесу децентралізації влади. Залучення цих суб'єктів до ухвалення рішень та розподілу ресурсів сприяє ефективнішому управлінню на місцевому рівні з огляду на обізнаність та досвід в питанні потреб своїх громад. Така участь дає змогу враховувати всі інтереси та забезпечувати прозорість ухвалення рішень, що, своєю чергою, підвищує довіру населення до влади та стимулює розвиток громадянського суспільства.

3.6 Свобода слова та незалежність ЗМІ

Свобода слова та незалежність ЗМІ – це фундаментальні засади демократичного суспільства. Вони забезпечують можливість вільного обміну інформацією, формування громадської думки та контроль за діяльністю влади. Незалежні ЗМІ є своєю рідною "четвертою владою", що виконує важливу роль у захисті прав і свобод громадян, викритті корупції та сприянні розвитку громадянського суспільства.

У сучасному світі свобода слова та незалежність ЗМІ стикаються з низкою викликів. Розвиток цифрових технологій відкриває нові можливості для поширення інформації, але водночас створює умови для маніпуляцій та дезінформації. Політичний тиск, економічна залежність та концентрація власності на медіаринку також обмежують свободу слова. Тож важливо забезпечити справжню незалежність ЗМІ. Слід розробити та впровадити чіткі та прозорі закони, що регулюють діяльність ЗМІ, але не обмежують їхню свободу, та захистити журналістів від переслідувань, погроз та фізичного насильства.

3.7 Ефективне публічне адміністрування через:

1. Професіоналізм державних службовців:

Високі стандарти добору забезпечуються шляхом конкурсного відбору на державні посади, заснованому на професійних знаннях, досвіді та компетенціях. Безперервне навчання та підвищення кваліфікації означає створення системи постійного навчання, що дає державним службовцям змогу бути обізнаним щодо сучасних тенденцій та викликів. Справедлива і гідна оплата праці мотивуватиме працівників до ефективної роботи та унеможливлуватиме корупцію.

2. Прозорість та підзвітність:

Прозорість влади досягається шляхом забезпечення широкого доступу громадськості до інформації про діяльність державних органів. Впровадження електронного урядування спрощує взаємодію громадян з державою та підвищує рівень зручності. Крім того, залучення громадськості до процесу ухвалення рішень та оцінювання роботи державних органів – невіддільна частина ефективного громадського контролю.

3. Децентралізацію влади:

Для ефективнішого розв'язання місцевих проблем слід передати повноваження органам місцевого самоврядування. Такий процес, відомий як децентралізація, передбачає делегування повноважень з центрального рівня на місцевий. Важливим компонентом децентралізації є фінансова самостійність місцевих громад, що дає їм змогу самостійно розпоряджатися ресурсами та розв'язувати пріоритетні для них питання.

4. Розроблення політик триватиме за необхідними циклами, відбуватиметься стратегічне планування:

Ефективне управління передбачає чітке визначення мети, розроблення довгострокових стратегічних планів, які враховують усі суттєві фактори, та постійний моніторинг їх виконання з метою своєчасного коректування.

5. Інновації та використання технологій:

Ефективність державного управління безпосередньо залежить від застосування сучасних технологій. Аналіз великих даних дає змогу ухвалювати обґрунтовані рішення та прогнозувати розвиток ситуації. Співпраця з приватним сектором та науковими установами – важливе джерело інновацій та нових ідей, що створює можливості для держави ефективніше реалізовувати свої функції.

6. Боротьбу з корупцією:

Прозорість процедур, незалежні антикорупційні органи та невідворотність покарання – це три кити, на яких тримається ефективна боротьба з корупцією. Запровадження таких заходів працюватиме на зниження рівня корупції, збільшення довіри громадян до державних органів та створення рівних умов для всіх учасників економічних відносин.

7. Співпрацю з громадянським суспільством:

Діалог з громадськістю та партнерство з бізнесом є невіддільними складниками сучасного управління. Залучення громадських організацій до обговорення важливих питань та співпраця з бізнесом для реалізації спільних проєктів дають змогу створити відкритіше, прозоріше та ефективніше суспільство.

8. Застосування міжнародного досвіду:

Вивчення найкращих світових практик та міжнародне співробітництво є важливими інструментами для розвитку будь-якої країни. Завдяки цим процесам можна запозичити найліпші ідеї та рішення, уникнути помилок та прискорити власний розвиток.

4 Дій!

Економічний розвиток

З моменту набуття незалежності України було вчинено багато помилок в управлінні національною економікою:

- закрита приватизація, яка не є способом залучення іноземних інвестицій і модернізацією радянських підприємств, а чинником захоплення державної власності кримінальними групами, створення олігархату, який активно інтегрувався у владні інституції для розширення можливостей захоплення ще неприватизованих та захисту від втрати вже набутих активів;
- агресивний соціальний популізм у вигляді чисельних незабезпечених відповідними надходженнями бюджетних програм та утримання неринкових тарифів на комунальні послуги, собівартість яких компенсувалася з бюджету. Це мало на меті зберегти електоральну підтримку громадян для продовження захоплення державних активів, а також судових, правоохоронних, комісій з регулювання, податкових, митних та інших державних інституцій для власного збагачення і захисту захоплених активів;
- неефективна державна підтримка галузей економіки, зокрема, замість державних інвестицій та державних замовлень у сфері літакобудування, машинобудування, наукових інновацій, інших високотехнологічних напрямів, мільярди доларів виділялися на

сировинні галузі, які були пролобійовані відповідними олігархічними групами: вугільна галузь, сільське господарство, енергетична галузь, що дотувалися через бюджетні субсидії на житлово-комунальні послуги;

- неефективна податкова політика, зокрема домінування репресивної функції податкових адміністрацій, які в умовах "надання даху" великим олігархічним групам, що мали податкові преференції та податкову індульгенцію при несплаті податків, активно наповнювали бюджет коштом малого і середнього бізнесу, підвищуючи податки та штрафні санкції за незначні помилки, що не сприяють зменшенню надходжень до бюджету, але імітують активну роботу за відсутності економічного зиску;
- корумпована митна політика, пріоритетом якої було створення умов для ввезення імпорتنих товарів з незаконним заниженням митних платежів, що спричиняло закриття українських виробництв, низькі заробітні плати і як результат – масову трудову міграцію;
- неефективна монетарна політика, що має в наслідку високу вартість кредитних ресурсів та дуже низький рівень кредитування, що гальмує економічне зростання, при цьому створюється інструментами надприбуткового збагачення банківської системи.

Крім економічних політик існує корумпована правоохоронна і судова система, що руйнують правові основи для економічного розвитку, а саме – систему недоторканості приватної власності в Україні.

Концепт держави вдячності передбачає встановлення справедливості та вирівнювання дисбалансу у всіх напрямках публічних політик економічного зростання, зокрема:

4.1.

Залучення міжнародного капіталу в економіку України, зокрема створення конкурентних умов для міжнародних інвестицій та входження в Україну міжнародних корпорацій, зокрема в сфері високих технологій, військово-промислового комплексу, машинобудування, літакобудування, в тому числі безпілотних літальних апаратів, радіоелектронної боротьби, ракетобудування, перероблення аграрної сировини тощо;

4.2.

Забезпечення інклюзивності державних інституцій від політичного та олігархічного впливу, зокрема, через проведення відкритих і прозорих конкурсів, гідну систему оплати праці, створення механізму незалежного аудиту їх діяльності тощо;

4.3.

Зміна податкової та митної політики, зокрема, ліквідації «податкового даху» та податкових преференцій для олігархічних груп, підвищення рівня їх податкового навантаження і зменшення податкового навантаження та репресій проти середнього і малого бізнесу, ліквідація корупційних схеми на митниці, законодавче закриття прогалин для завезення неоподаткованого імпорту, вирівнювання умов конкуренції між імпортом і продукцією українського виробництва;

4.4.

Створення умов для розвитку високотехнологічних підприємств, зокрема фінансування наукових інновацій через дієві механізми державної підтримки та державних замовлень, спрощення регуляторних процедур для стартапів, підтримка освітніх програм з високих технологій, створення технологічних парків та інкубаторів для інноваційних компаній, а також забезпечення доступу до глобальних ринків і мережевих партнерств;

4.5.

Підтримка створення соціальних підприємств, що охоплює фінансову допомогу (гранти, кредити), навчальні програми з підприємництва, нетворкінг та партнерства, доступ до ринків, юридичні та адміністративні послуги, створення інфраструктури (коворкінги), програмну підтримку на рівні держави, а також інформаційну підтримку через публікації та кампанії, що підвищують обізнаність про соціальні підприємства.

Соціальна політика держави

Ще до повномасштабного вторгнення соціальна політика в Україні мала всі ознаки радянської: патерналістична, неефективна (мільярдні витрати на соціальні видатки не сприяли розв'язанню соціальних проблем) та орієнтована на узалежнення людини від держави, а не подолання її складних життєвих викликів та набуття спроможності. З початком російсько-української війни у 2014 році та ще й надто після лютого 2022 року не лише загострилися вже наявні хиби наявної соціальної політики, але й додалися нові виклики: поява нових категорій (ветерани війни, внутрішньопереміщені особи, особи з інвалідністю внаслідок поранень тощо) та кількакратне збільшення кількості осіб, які потребують соціальної підтримки; поглиблення негативних соціальних явищ (на кшталт безробіття, інституціоналізації, скорочення населення та зростання смертності); втрата житла (фізично через бомбардування та залишення на тимчасово окупованих територіях) і багато інших. Європейська Комісія заклала для України прогресивні орієнтири в соціальній сфері, які здатні наблизити якість життя українців до європейських стандартів, проте цей поштовх має супроводжуватися цілковитим переглядом мети й завдань соціальної політики, яка має орієнтуватися на людиноцентричність, індивідуальний підхід, самореалізацію та інклюзивність.

5.1 Подолання демографічних викликів

Україна повинна залучити всі 3 джерела подолання катастрофічної демографічної кризи, в якій вона опинилася після повномасштабного вторгнення: (1) зростання народжуваності, (2) зменшення рівня смертності та (3) імміграція (зокрема, створення умов для повернення українців, які виїхали через війну).

5.2 Деінституціалізація

Україна має найвищий рівень інституціалізації дітей та осіб з інвалідністю серед європейських країн, що є несумісним з повагою до прав людини та європейськими цінностями. Підтримка біологічних сімей, створення і розвиток альтернативних (названих, патронатних тощо) форм, розвиток якісних і доступних послуг у кожній громаді, трансформація закладів – має відбуватися одночасно з перерозподілом фінансових ресурсів з інституцій на потреби сімей і дітей та розвиток кадрового потенціалу нової системи.

5.3 Інклюзія, соціалізація

Внаслідок війни стрімко зростає частка людей з вродженими чи набутими порушеннями розвитку, зокрема ветеранів війни. Через наявність бар'єрів, насамперед у соціальній сфері (нерелевантне до сучасних реалій законодавство, недоступність соціальної інфраструктури, низька якість і кількість професійних кадрів, відсутність соціальних послуг за місцем проживання тощо) люди з інвалідністю не можуть брати повну та ефективну участь у житті суспільства, що має бути забезпечено через створення інклюзивного та безбар'єрного середовища на всіх рівнях і у всіх вимірах

5.4 Система реабілітації фізичних та психологічних травм

В Україні досі превалює медична модель інвалідності, яка передбачає надання підтримки людям з вродженими чи набутими порушеннями розвитку лише у сфері медицини (стаціонарне лікування, медикаменти) та соціальних виплат, розмір яких не здатний забезпечити навіть базові потреби. Тож модель інвалідності має еволюціонувати до біопсихосоціальної, побудованої на правах, що вимагає негайного переходу у всіх сферах на використання Міжнародної класифікації функціонування, інвалідності та здоров'я, а також розбудову

системи реабілітації, що відповідає сучасним потребам і викликам українців, зокрема після поранень та ампутацій.

5.5 Соціальна справедливість

Соціальна політика України дискримінує, має в основі універсальний підхід, що передбачає надання соціальної підтримки залежно від приналежності до певної категорії людей (а точніше – наявності відповідного посвідчення), що, з одного боку створює стимули для зловживань соціальним становищем (купівля посвідчень щодо інвалідності, УБД, ліквідаторів ЧАЕС тощо), а з іншого – відсутність соціального захисту для тих, хто його реально потребує. Тому справедливість у соціальній сфері вимагає переходу на задоволення індивідуальних потреб, визначених на основі ретельної оцінки.

5.6 Соціальні послуги та психосоціальна підтримка в громадах

Понад 95% видатків у соціальній сфері в Україні спрямовуються на виплати, допомоги, пільги, у той час, як у європейських країнах з досконалішими соціальними практиками превалюють видатки на соціальні послуги, адже саме вони мають на меті не лише компенсувати втрати від обмеження певної спроможності брати повну та ефективну участь в житті суспільства, але й допомогти людині подолати складні життєві обставини, стати спроможними та самодостатніми та, надалі більше не залежати від соціальної підтримки держави. Найпотрібнішими на сьогодні соціальними послугами є ті, які забезпечать психосоціальну підтримку, соціальний супровід вразливих сімей з дітьми, денний догляд і зайнятість для осіб з інвалідністю.

5.7 Пенсійна реформа

Пенсійна система України є банкрутом, яка ще до війни не була спроможною забезпечити соціальну справедливість, гідний рівень життя осіб старшого віку та мотивацію працювати на офіційному ринку праці та сплачувати внески в солідарну систему, але при цьому залишаючись найзатратнішою статтею Державного бюджету у сфері соціального захисту. Саме тому, необхідно здійснити перехід на умовно-накопичувальну систему пенсійного забезпечення, яка допоможе розв'язати наявні проблеми та запобігатиме виникненню нових.

Здорова нація

Здоров'я нації є основоположною цінністю в розбудові «Держави Вдячності». У часи, коли Україна бореться за своє існування в умовах воєнної агресії, питання охорони здоров'я набуває надзвичайної важливості. Здорова нація – це запорука стійкості, спроможності відновлюватися після кризи та активно долучатися до відбудови держави.

Втрата населення через бойові дії, міграцію, зростання смертності та зниження народжуваності ставлять під загрозу майбутнє України. Система охорони здоров'я повинна стати не лише інструментом для лікування, але й засобом для зміцнення демографічної стійкості країни.

Система охорони здоров'я – одна з ключових сфер, через яку держава виявляє свою вдячність громадянам, забезпечуючи їх фізичний, психічний та соціальний добробут. Доступ до якісної медичної допомоги, реабілітації та психологічної підтримки для всіх верств населення, насамперед тих, хто постраждав від війни, є необхідною умовою для відновлення України.

6.1 Подовження тривалості життя та підвищення його якості.

Одним із головних завдань державної політики у сфері охорони здоров'я має стати подовження тривалості життя та поліпшення його якості. Це можливо через запровадження профілактичних програм, популяризацію здорового способу життя, регулярні медичні обстеження, доступ до сучасної медицини та розвиток громадського здоров'я.

6.2 Народжуваність перевищує смертність.

Для подолання демографічної кризи держава повинна забезпечити умови для зростання народжуваності. Це передбачає програми підтримки молодих сімей, доступність якісних медичних послуг для вагітних жінок, розвиток системи репродуктивного здоров'я, а також створення соціальних та економічних умов, що стимулюватимуть народжуваність.

6.3 Медичне страхування / доступ до програм відновлення здоров'я.

Необхідно запровадити систему загальнообов'язкового медичного страхування, що забезпечить фінансовий захист населення та доступ до якісних медичних послуг. Особлива увага має приділятися програмам реабілітації для ветеранів війни та цивільного населення, що постраждало від бойових дій, а також хронічно хворих і осіб з інвалідністю.

6.4 Профілактика та реабілітація.

Основою здорової нації є активна профілактика захворювань та своєчасна реабілітація пацієнтів. Профілактичні заходи повинні охоплювати всі вікові групи та включати регулярні медичні огляди, вакцинацію, популяризацію здорового способу життя та боротьбу з інфекційними хворобами. Реабілітаційна допомога має бути доступною для всіх, хто постраждав під час війни чи через інші життєві обставини, включаючи фізичну і психологічну підтримку.

6.5 Ментальне здоров'я та підтримка людей із травмами війни.

Забезпечення ментального здоров'я є невіддільною частиною політики охорони здоров'я в умовах війни. Держава має забезпечити доступ до програм психологічної реабілітації, психосоціальної підтримки та профілактики ПТСР. Створення мережі центрів психологічної допомоги для військових, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб та всіх постраждалих – це крок до збереження ментального здоров'я нації.

6.6 Інновації в медицині та використання сучасних технологій.

Держава повинна активно впроваджувати інноваційні технології в системі охорони здоров'я. Особливу увагу варто приділяти системам моніторингу здоров'я пацієнтів, а також підтримці наукових досліджень у сфері медицини, зокрема військової медицини та реабілітації.

6.7 Соціальна справедливість та доступність медичних послуг.

Медична допомога має бути доступною для кожного громадянина незалежно від соціального статусу, місця проживання чи інших обставин. Це стосується як базової медичної допомоги, так і спеціалізованого лікування, реабілітації та психологічної підтримки. Державна політика покликана сприяти рівному доступу до послуг охорони здоров'я для всіх верств населення.

Ефективна освіта – шлях до зрілого та заможного суспільства

Освіта в «Державі Вдячності» – це шлях до розвитку зрілого суспільства, де кожен громадянин не лише отримує знання, але й розвиває навички, що дають змогу ефективно діяти на благо країни. Освіта є основою для побудови зрілого та відповідального суспільства, яке здатне розв'язувати складні виклики сучасності. Вона повинна виховувати громадян, що не лише мають глибокі знання та професійні навички, але й усвідомлюють свою відповідальність перед державою та суспільством. В умовах війни та соціальних трансформацій освітня система України має стати опорою для розвитку інновацій, формування критичного мислення, творчого підходу та громадянської свідомості.

Ознаками ефективної освіти є її сучасність, ґрунтовність, комплексність, всеохопність та аплікативність. Освіта має бути адаптованою до поточних викликів, потреб і процесів, зокрема глобальних. Ґрунтовність освіти означає володіння глибокими знаннями на противагу їх фрагментації, викривленню, поширенню ненаукових підходів і псевдонаукових практик.

Комплексність освіти передбачає збалансованість між різними галузями знання (насамперед точними, природничими та соціогуманітарними) та видами наукових досліджень (фундаментальними й прикладними). Освіта, окрім іншого, має забезпечувати розуміння можливостей практичного застосування здобутих знань і навичок, і бути доступною для всіх груп та верств населення.

7.1 Орієнтація на розвиток критичного мислення, навичок розв'язання проблем та творчості.

Освітня система повинна виховувати у здобувачів вміння критично мислити, аналізувати інформацію та розв'язувати проблеми в умовах швидких змін у світі. Ці навички є ключовими для адаптації до технологічних змін, соціально-політичних процесів та майбутніх викликів. Зміст освіти необхідно регулярно переглядати щодо відповідності поточним викликам, технологічним змінам, соціально-політичним процесам, умовам та прогнозам подальшого суспільного. Система освіти загалом має гармонізуватися з реаліями, гнучко адаптуватися до цих змін не лише змістовно, але і структурно та ресурсно.

7.2. Система освіти, що відповідає викликам сучасності.

Посилення практичних та прикладних аспектів освіти. Формування у здобувачів освіти розуміння професійної та практичної потреби у знаннях і навичках; розвиток критичного мислення, вміння розв'язувати проблемні питання, формування потягу до творчої діяльності. Важливим складником цього процесу має стати співпраця навчальних закладів з підприємствами, науково-дослідними центрами та громадськими організаціями.

7.3 Всеохопність освіти.

Освіта має бути доступною для всіх, незалежно від віку, соціального статусу чи місця проживання. Освіта має охоплювати всі галузі знань, з особливим акцентом на розвитку доступу до освіти впродовж всього життя. Освіта, здійснювана за межами формального освітнього процесу (т. зв. освіта протягом життя) потребує формування відповідного суспільного запиту на здобуття осучаснених знань і умінь, створення освітніх інституцій та інформаційних платформ.

7.4 Підвищення значення освіти й науки в українському суспільстві.

Освіта і наука мають стати пріоритетними сферами для держави. Цінність освіти і науки для суспільства формується на основі їх належної цінності для держави. Це передбачає збільшене фінансування сфери, соціальний захист її працівників, розбудову науково-виробничих кластерів, стимулювання інновацій.

7.5. Патріотичне виховання молоді, шанування героїв, захисників та захисниць.

Патріотичне виховання має стати невіддільною частиною освітнього процесу. Патріотичне виховання молоді. Освітні процеси мають охоплювати систему різних за формою та змістом заходів, спрямованих на вшанування героїв та захисників Батьківщини, ознайомлення з історичними постатями, які боролися за незалежність держави (проведення лекцій та семінарів, екскурсії до музеїв і визначних місць, зустрічі з ветеранами, табори військово-патріотичного виховання).

7.6 Плекання еліт в Україні, інтелектуалів як суспільного прошарку.

Для зміцнення держави слід активно плекати українські інтелектуальні еліти. Освітня система має формувати нове покоління лідерів, здатних брати на себе відповідальність за розвиток країни, робити вагомий внесок у науку, культуру, політику та економіку. Інтелектуальний потенціал країни – це її стратегічний ресурс, який допоможе подолати сучасні виклики та забезпечити довготривалий розвиток.

8 Дій!

Довкілля

Здорове довкілля – єдино можливий шлях як для виживання людства в цілому, так і для виживання української нації, її процвітання. Слід зупинити зміну клімату, адаптуватися до тої зміни, яка вже сталася, зберегти природу, якою так багата Україна попри роки безумного і бездумного її нищення, відновити за прикладом Європи усе, що можна відновити. Для цієї мети необхідно застосувати для цього найсучасніші підходи у поєднанні з давніми традиціями та знаннями.

8.1 Оцінювання шкоди довкіллю від війни, вимога репарацій від агресора.

Розв'язана росією проти України війна -- це спалені ліси, степи, плавні; задимлене небо, отруєні вода і ґрунт. Знищені вибухами родючі чорноземи, оглушена риба, зірвані зі своїх гніздівель птахи. За зазначені втрати, за відновлення екосистем, за очищення води та ґрунтів росія має заплатити. Збитки мають бути обраховані за найсучаснішими методиками та стягнуті з агресора за підтримки міжнародної спільноти. Винні у нищенні довкілля мають бути притягнуті до кримінальної відповідальності відповідно до українського та міжнародного права.

8.2 Зелене відновлення.

За понад десять років агресії росія зруйнувала третину економічного потенціалу України, сотні населених пунктів включно з інфраструктурою та житловим фондом, знищила природу на мільйонах гектарів.

Відновити втрати потрібно за принципом «Краще, безпечніше, за найновішими технологіями». Плани відновлення мають також містити й відновлення екосистем, а не лише промисловості та інфраструктури.

8.3 Європейська інтеграція, адаптація законодавства про довкілля.

Рух до членства в ЄС відкриває можливості до активного зближення й з європейським екологічним законодавством. Водночас аналіз помилок країн, які пройшли цим шляхом, дає нам змогу уникнути їх.

8.4 Реформа державного екоконтролю.

Успішна охорона довкілля можлива лише за умови ефективного державного контролю. Для цього необхідно ухвалити у другому читанні законопроект №3091 та втілити в життя реформу, основні елементи якої вже неодноразово озвучувалися з різних високих трибун.

8.5 Інтегроване поводження з відходами.

Територія полігонів, на яких складаються відходи різного типу, дорівнює, а то й перебільшує площу природно-заповідних територій

України. Вихід із ситуації – запровадження інтегрованого поводження з відходами, реалізація вже ухваленої Стратегії поводження з відходами, рамкового закону про відходи. Крім того, слід ухвалити профільні закони щодо окремих видів відходів, зокрема, Закон про ТПВ (тверді побутові відходи) із включеним до нього принципом РВВ (розширеної відповідальності виробника).

8.6 Україна, як стратегічний партнер у видобутку та перероблюванні критичних мінералів.

Україна одна з найбагатших європейських країн за запасами рідкісноземельних елементів, а також титану та літію. Розвиток цивілізації примушує до розвитку видобутку цих елементів. Ми мусимо зробити усе для мінімізації наслідків цього для довкілля. Це вимагає поліпшення регулювання іноземних інвестицій та транзакцій, пов'язаних із сектором критично важливих корисних копалин, успішного завершення судової, антикорупційної реформ, реформи державного екологічного контролю. Видобуток та перероблювання критичних копалин не повинні шкодити стабільності клімату, водності, цілісності екосистем. Створення в Україні бази забезпечення нових технологій шляхом розроблення критичних корисних копалин і створення виробництв на їх основі має зважати ролі України як гаранта продовольчої безпеки та стабільності клімату, що вже працюють

8.7. Збереження живої природи, екосистем.

Всупереч масштабній індустріалізації, агресивному сільському господарству, урбанізації, десятирічній агресії з боку росії, Україна усе ще багата на живу природу, цінні та важливі екосистеми, виконує роль екологічного стабілізатора регіону, Європи, усієї планети.

Ми мусимо не лише зберегти цю природу та ці екосистеми, а й відновити те, що ще можливо. Зокрема, варто орієнтуватись на ухвалений 27 лютого 2024 року Європейським Парламентом Закон ЄС про відновлення природи, що ставить за мету до 2030 року відновити щонайменше 20% сухопутних і морських територій ЄС, а до 2050 року – всі екосистеми, які потребують відновлення.

Україна на міжнародній арені

Міжнародна політика – це трансляція сили нашої держави, країни, економіки, війська, народу назовні. Наскільки ми є сильними всередині – настільки міжнародний вимір може це посилювати. І навпаки, внутрішня слабкість «запрошує» ворогів скористатися з нашої немічності.

Протягом тисячоліть територія України була місцем, котре визначало майбутнє Європи – від трипільської цивілізації до виснаження військ Монгольської імперії, зупинки наступу Османської імперії, поля сутички в Першу та Другу світову війну. Щоразу, коли наша земля ставала частиною сил зла, Європа наражалася на смертельну загрозу.

Від самого початку незалежності України у 1991 році ми були на перехресті силових потоків світу. Наша відмова від ядерної зброї заклала як і основу доброї волі для майбутнього безпечного світу, так і основу російської агресії – і загрози ядерної війни для всього світу через свідомо слабкий Будапештський меморандум. Нелегальна зброя, розпродана після розпаду СРСР, зокрема й представниками української влади, спричинила дестабілізацію в Африці. Спроможності, куплені в Україні (нерідко корупційним шляхом) стали основою авіаційної, арктичної та космічної (зокрема, місячної) спроможності Китаю.

Ця взаємозалежність ще більше посилилася після гібридної та енергетичної агресії росії на Україну у 1990-2000-х роках, збройного на-

паду на Україну у 2014 році та насамперед з другого етапу цієї війни, що розпочався у 2022 році. Наша держава стала лабораторією війни 21 сторіччя, і на понад 80% залежить від міжнародної допомоги.

На сьогодні доля України визначить долю росії, а з нею – долю Китаю, всієї Азії та цілого світу. Українська перемога – це основа подальшої перемоги вільного світу, від Тайваню до М'янми, Венесуели, Грузії та Білорусі

9.1 Утвердження України як суб'єкта

Міжнародного права:

- реформування багатосторонніх форматів (ООН, ОБСЄ, МКЧХ тощо) щодо питань агресії однієї держави на іншу
- питання військової агресії однієї держави проти іншої, а також гібридної та енергетичної агресії
- продуктова безпека
- опис та протидія нових типів геноциду та протидії їм,
- переслідування та покарання воєнних злочинців
- глибокі суспільні трансформації, аналогічні денацифікації, з усвідомленням, несенням відповідальності, покаяттям та примиренням

Міжнародної економіки:

- харчова безпека світу
- ВПК
- кібербезпека та цифрові рішення
- ядерна енергетика та ядерна безпека

Міжнародної безпеки:

- новітні військові досвіди та технології
- миротворчість
- експедиційний корпус НАТО

9.2 Розвиток стратегічного партнерства з демократичними країнами. Регіональне лідерство

- участь у творенні безпеки Чорноморського та Балтійського регіонів
- проєкція українського лідерства на Кавказ та Балкани, на Дунайський регіон
- форматування Балто-Чорноморській вісі за ключової участі України, Польщі та Литви

9.3 Інтеграція у Європейський Союз та НАТО.

- Синхронізація зовнішніх (відповідність нормам) та внутрішніх (зміна культури, втілення стратегій та запровадження практик) змін
- встановлення чітких умов, термінів та процедур щодо вступу України до ЄС та НАТО
- недопущення зловживання та тиску в процесі інтеграції країнами-членами ЄС та НАТО в рамках переговорів: Україну зруйнованого внаслідок агресії, тому тиск на жертву є опортуністичним використанням агресивних дій РФ

9.4 Україна має захист в межах міжнародної системи безпеки.

- Ядерний щит НАТО над Україною та денуклеаризація агресора
- буферна зона, що унеможливить несподівану та пряму агресію
- роззброєння агресора та озброєння України для стримування миротворчі, гуманітарні та стабілізаційні військові місії на території країни-агресора для підтримання порядку та недопущення повторення агресії

9.5. Діаспора як фактор міжнародної політики

- постійне циркуляція між материнською землею та місцями на поселеннях: поїхати, щоб повернутися
- світова Україна як діалог, торгівля, безпекові союзи та культурна експансія

- побудова і підтримання партнерства і міжнародних союзів за допомогою представників діаспори в політичних та економічних елітах

9.6. Нові фронтири

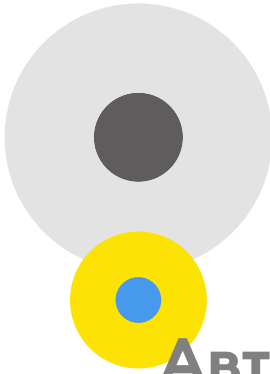
- Україна як провідна арктична, антарктична та океанічна держава: від досліджень до видобутку ресурсів
- космічні спроможності: партнерства для отримання своєї частки в космічному просторі

Очікувані досягнення

Втілення суспільної Програми державної політики України: «Від стійкості громадян до Держави Вдячності» на основі встановлених Маніфестом орієнтирів та відповідних політик, розроблених рядом суспільних інституцій. Йдеться як про наявні політики, так і ті, що будуть розроблені з опорою на орієнтири, щодо яких є суспільний консенсус.

Суспільні зміни, втілені у визнанні ролі кожного/кожної, збільшенні довіри та мотивації членів суспільства, спільності дій та єдності на протигагу розбрату.

Авторка ідеї та концепції створення Маніфесту

Ганна Гопко,

українська громадська діячка та політикиня, народний депутат України VIII скликання, Голова Комітету Верховної Ради у закордонних справах (2014-2019), Кандидатка наук із соціальних комунікацій.

Засновниця та голова правління ГО «Мережа захисту національних інтересів «АНТС». Співзасновниця Міжнародного центру української перемоги та членкиня Міжнародної дорадчої ради Варшавського безпекового форуму.

Дій!

Контриб'ютори напрямів, редакційна колегія:

Безпека та оборона

Остап Єднак – експерт з питань оборони, військовослужбовець, народний депутат України VIII скликання.

Остап Кривдик – політолог, експерт з міжнародної безпеки, військовий.

Демократичний розвиток та регіональна політика

Олександр Ворошков – Радник у справах ВПО у Донецькій області до Міністерства соціальної політики України, громадський діяч.

Економічний розвиток

Ілля Несходовський – керівник аналітичного напрямку мережі «АНТС», кандидат економічних наук, доцент, позаштатний радник Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики та Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку.

Соціальна політика держави

Маріанна Онуфрик – Експертка з питань соціальної політики ГО «Мережа захисту національних інтересів АНТС», голова організації «Соціальна Синергія», заступниця голови правління ГС «Українська мережа за права дитини», співзасновниця ГС «Ліга сильних».

Ефективна освіта – шлях до зрілого суспільства

Марія Ільїна – Старша наукова співробітниця, Докторка економічних наук, викладачка.

Наталія Тішкова – експертка з інновацій, викладач, проектна менеджерка.

Наталія Романюк – доцентка кафедри міжнародних відносин і регіональних студій, координаторка Інформаційного центру ЄС у ВНУ імені Лесі Українки, кандидатка географічних наук.

Культурна ідентичність та роль України та Українців у світі

Катерина Чуева – українська громадська та культурна діячка, генеральна директорка Національного музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків (2018–2021), заступниця Міністра культури та інформаційної політики України з питань європейської інтеграції 2021-2022.

Наталія Склярська – культурна менеджерка, співзасновниця ГО «Соціальний Капітал».

Люсьєна Шум – виконавча директорка БФ «Бібліотечна країна» та «ГО Мережа захисту національних інтересів АНТС», експертка з питань культурної та гуманітарної політики.

Довкілля

Олена Кравченко – членкиня Правління правозахисної екологічної організації «Екологія, право, людина», головна редакторка журналу «Екологія. Право. Людина».

Олег Листопад – біолог, екологічний журналіст, менеджер екологічних проєктів «ГО Мережа захисту національних інтересів АНТС».

Україна на міжнародній арені

Остап Кривдик – політолог, експерт з міжнародної безпеки, військовий,

Катерина Мусієнко – політикиня, експертка з міжнародних відносин, співробітниця Європейського Парламенту (Брюссель).

Виконавчі менеджери редакційної колегії

Роман Войтович, Олена Сас

Дію!

 @ANTSngo

 @ants.ngo

 ants.org.ua

 info@ants.org.ua

Маніфест представлений Мережею захисту національних інтересів «АНТС» в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні. Зміст Маніфесту є винятковою відповідальністю Pact та його партнерів і не обов'язково відображає погляди USAID або уряду США.